

ШВЕДСКИ НАРОДНИ ПРИКАЗНИ

Избор и превод од шведски јазик:
Милка Наумовска

МАКЕДОНСКА РЕЧ
Скопје, 2014
МАКЕДОНИЈА

ПРИНЦОТ АНЕСИДЕЈ И ПРИНЦЕЗАТА МЕСЕРИМЕЈ

Си беше еднаш еден моќен крал кој владееше со едно големо кралство.

Тој со своите бродови често беше надвор по морињата, во туѓи земји. Еден ден кога требаше да се врати дома, се случи еден од неговите бродови да застане во средина на отворено море. Не можеше да се помрдне од место, а никој не знаеше што е тоа што го задржува бродот. Кралот отиде во предниот дел на бродот за да види што се случува. Тогаш тој ја здогледа морската сирена којашто се нишаше на брановите покрај бродот. Тој веднаш сфати дека таа го запрела бродот. Тој ја праша што сака.

Таа се насмевна, покажувајќи ги своите бели заби.

– Тоа сигурно ќе го дознаеш – рече таа. – Нема да те пуштам никогаш, ако не ми ветиш дека мене ќе ми го дадеш првото живо суштество на твојот брег!

На кралот не му беше мило да ѝ даде такво ветување. Но бидејќи тој не можеше никако да мрдне од местото, на крајот беше принуден да се согласи со тоа. Тогаш бродот почна да се движи, ветрот задува во едрата, а кралот го следеше добар ветар сè до дома, до неговото кралство.

Кога се приближи до копното, оддалеку забележа како нешто се движи на брегот. Најпрвин беше невозможно да

се види што може да биде тоа. Но кога се приближи забележа дека е човек. Кралот се потсети на ветувањето што ѝ го даде на сирената и му стана многу тешко.

Но уште полошо беше кога бродот се упати во пристаништето. Затоа што кралот тогаш виде дека човекот на брегот е неговиот единствен син Анесидеј, кој сега имаше петнаесет години. Затоа таткото веднаш го сврти погледот на друга страна. Тој го впери погледот најпрво во едно прасе што одеше и бревташе во трските. Потоа гледаше во една гуска, која се нишаше и плискаше на брановите. И двете можеа да бидат добри за сирената, си помисли тој.

Кралот им заповеда на своите луѓе да ги фатат двете животни. А тие веднаш да отпловат со прасето и да го фрлат во морето. Гуската да се затвори во кафезот за гуски. Кога сето тоа бидна, го фати својот син за рака и се качи горе во кралскиот дворец. Неговата кралица имаше приредено една убава гозба во чест на враќањето на својот сопруг.

Другиот ден имаше многу страшна бура на морето. Морето се дигна многу високо, прасето се удави и брановите го исфрлија токму пред портите на дворецот. Тогаш кралот разбра дека сирената не е задоволна. Затоа даде наредба гуската да се однесе и да се фрли во морето. Тоа веднаш беше сторено.

Другиот ден се случи истото. Настана страшна бура, големи бранови и гуската беше исфрлена токму пред портите на кралскиот дворец. Тогаш кралот разбра дека сирената го сака Анесидеј и ништо друго. Таа не можеше со ништо да се залаже.

Но кралот не сакаше да го загуби својот син ни за половина од неговото кралство, затоа што Анесидеј беше неговото најголемо задоволство. Затоа се обиде да го заборава своето ветување и му забрани на синот некогаш да стапне на некој брод или да се качи на некоја палуба.

Но ништо не е послон од судбината, како што вели народната поговорка. Еден ден, Анесидеј отиде долу

покрај брегот за да си игра со другарчињата. Додека децата си играа, брановите станаа бучни и почнаа да се пенат и една снежно бела рака, со златни прстени на секој прст, се испружи од водата.

Пред некој да стигне да сфати што се случува, снежно белата рака го грабна принцот и го повлече со себе во длабочината. Децата истрчаа веднаш до кралскиот дворец и раскажаа што видоа. Кога кралот слушна како сето тоа се случило, разбра дека сирената била дојдена по својот плен.

Но Анесидеј не се удави кога снежно белата рака го повлече во длабоката вода. Тој пловеше на сините бранови сè до дното на морето, потоа преку зелени ливади и патеки до куќата на сирената. Таа беше поубава од најубавите дворци, а златото и скапоцените камења однадвор и однадворе светкаа.

Сирената рече дека принцот ќе живее овде. Кај нејзе се наоѓаа и други кралски деца, што ги имаше прелажано кај себе. Секој од нив кој немаше да ги исполни правилно нејзините наредби, беше принуден да остане засекогаш кај сирената.

– Сега и ти го знаеш тоа, рече таа и го гледаше синот на кралот со своите студени зелени очи.

За почеток Анесидеј беше слободен, без обврски. Но едно утро сирената го повика кај себе.

– Сега можеби е време да ја започнеш својата служба – рече таа. – Мислам три пати да те испробам, па ќе видам колку си вреден.

Таа го зеде за рака и го поведе до една голема ливада со зелена морска трева.

– Ова ќе биде твојата прва проба – рече таа. – Сета оваа трева ќе ја исечеш. Кога ќе бидеш готов, ќе го вратиш секое ливче на неговиот корен за да расте и да се развива како порано. Но сè треба да е готово вечерва, до зајдисонце.

Потоа таа си замина и го остави кралскиот син да се снајде како што умее најдобро. Анесидеј го зеде српот и почна да сече колку што може. Но набргу сфати дека сета таа морска трева нема да може да ја искоси во еден ден. Тоа некако можеби ќе може да го среди, но кога проба да го стави секој лист на неговиот корен, сè одеше наопаку. Колку тој да местеше, сепак ливчињата веднаш пагаа долу.

Тој легна во тревата со српот во рацете и размислуваше и размислуваше.

– Како да постапам, боже мој? – си мислеше тој.

Во тој миг дојде едно младо девојче, одејќи преку ливадата. Нешто поубаво од тоа девојче, немаше видено во својот живот. Тоа дојде кај него, го поздрави пријателски и го праша зошто изгледа толку загрижено.

– Како може да не бидам? – одговори принцот. – Сирената ми нареди да ја искосам морската трева на ливадава и да го ставам секое ливче на неговиот корен и сè да биде готово до зајдисонце.

– Ако не е нешто полошо, јас ќе ти помогнам – рече девојчето. – Јас сум принцеза и се викам Месеримеј. Јас сум овде кај злогната сирена околу седум години, па затоа ги познавам сите нејзини мудрости. Ако ти се допаѓам толку колку што ти ми се допаѓаш мене, тогаш ќе се здружине заедно. Така некако ќе најдеме начин да замине одовде.

Принцот одговори дека тој не бара ништо повеќе отколку да ѝ биде пријател на Месеримеј.

– Тогаш тоа ќе оди како танц – рече убавата принцеза. – Ако не ме изневериш ти, нема да те изневерам ни јас!

Таа го зеде српот и почна да ја допира морската трева со сечилото. Во истиот момент целата ливада беше искошена и сите лисја паднаа на земјата. Потоа повторно ја допираше тревата. Но овојпат со дршката на српот. И

види, повторно се дигна тревата и ливадата беше како и порано. Но на секое ливче се гледаше јасно еден рез, каде што јасно се гледаше дека било пресечно.

Потоа Месеримеј и Анесидеј си седнаа и си разговараа. Таа го замоли на никого за ништо на светот да не му кажува дека тие се сретнале.

Приквечерината Месеримеј исчезна, а кратко потоа дојде сирената. Таа сакаше да види како оди работата на морската ливада.

– Дали мојата ливада е искосена и секое ливче вратено на неговиот корен? – праша сирената.

– Да, се разбира – одговори Анесидеј.

Сирената гледаше внимателно, па не можеше да негира дека работата беше сторена онака како што треба.

– Тоа е навистина чудно – рече таа и го гледаше принцот со своите студени зелени очи.

Следното утро го зеде принцот за рака и го поведе до својата голема штала.

– Денес ќе те ставам на друга проба – рече таа. – Овде внатре има сто коњи и не е чистено од памтивек. Сега ќе влезеш внатре и ќе исчистиш. Но целата штала да биде исчистена и светната како подот на една сала, и тоа до зајдисонце. Потоа си замина и го остави принцот да се снаоѓа како што може.

Тој седна покрај сидот пред шталата и мислеше ли мислеше.

Како ќе го сторам сето тоа, о боже мој? – си мислеше тој.

Во истиот момент дојде принцезата Месеримеј. Таа дојде до него, го поздрави пријателски и го праша зошто изгледа толку загрижено.

– Како да не бидам загрижен? – рече принцот. Сирената ми нареди да ја исчистам оваа штала и да ја светнам, а сето тоа до зајдисонце.